

Vrouwenkunst minder duur (omdat ze van vrouwen is)

Had u vroeger maar werken van vrouwelijke kunstenaars gekocht. Die waren op veilingen beduidend minder duur dan die van mannen. Tot 42 percent, berekenden wetenschappers. De ongelijkheid neemt wel af.

Als er ongelijkheid is tussen mannelijke en vrouwelijke kunstenaars, vroegen vier wetenschappers zich af, weerspiegelt die zich dan ook in de prijzen die hun werken op veilingen halen? Ze hadden er wel wat voor over om die vraag te beantwoorden. Ze analyseerden 1,9 miljoen veilingverkopten die zich tussen 1970 en 2016 afspeelden. In dat ruime staal doken 69.189 kunstenaars op.

De bevindingen van de wetenschappers zijn zonneklaar. De gemiddelde verkoopprijs voor kunst van mannen ligt op 50.480 dollar. Voor vrouwen is dat 29.235 dollar. Kunst van vrouwen is op veilingen dus 42 percent goedkoper. Om te vermijden dat piekscores de resultaten zouden vertekenen, filterden de onderzoekers de resultaten boven de één miljoen dollar uit hun dataset. Dat waren veelal scores van mannelijke kunstenaars. Zelfs zonder die uitschieters bleek kunst van vrouwen nog steeds 19 procent goedkoper.

‘We hebben gewerkt met een regressieanalyse’, zegt Patrick Verwijmeren, hoogleraar finance aan de Erasmus School of Economics in Rotterdam. Met collega’s van Oxford, Luxemburg en Sydney zette hij dit onderzoek op. ‘We hielden alle variabelen die de kostprijs kunnen beïnvloeden tegen het licht. Uiteindelijk hielden we één verklaring over. Kunst van vrouwen heeft een lagere prijs omdat ze door vrouwen gemaakt is.’

Rozen en landschappen

In landen waar de ongelijkheid tussen de seksen het hoogst is, liggen de veilingprijzen voor vrouwen het laagst

Er zijn geen aanwijzingen dat vrouwen systematisch slechtere kunst maken, besloten de onderzoekers. Ook grootte, stijl, materiaal of leeftijd van de artiest speelden geen doorslaggevende rol.

Kiezen vrouwen misschien vaker thema’s die minder goed aanslaan op de markt? Feit is dat vrouwen vaak andere onderwerpen kiezen. Zo schilderen ze bijvoorbeeld vaker rozen. Mannen, daarentegen, schilderen vaker landschappen. De onderzoekers kwamen echter tot de bevinding dat de onderwerpen vrouwen geen parten spelen. Integendeel, de thema’s die vrouwen vaker uitwerken, halen net hogere prijzen op veilingen.

Om te achterhalen of vrouwen aantoonbaar minder talent hebben dan mannen, zetten de onderzoekers een experiment op. Ze schotelden duizend mensen een set van tien schilderijen voor, onbekend genoeg om niet meteen herkend te worden. Daarop lieten ze de respondenten raden of het werk door een man of een vrouw gemaakt was. In amper 50,5 percent van de gevallen antwoordden de ondervraagden juist. Net zo goed hadden ze kruis of munt kunnen doen. Als iemand ‘blind proeft’ kan hij niet onderscheiden of een werk gemaakt is door een man of een vrouw.

Computergegenereerd

De prijssetting heeft eerder te maken met culturele factoren, ontdekten de onderzoekers. Dat bleek uit twee experimenten. In het eerste vroegen ze de sekse van de kunstenaar te raden en er een appreciatie aan te geven. In het tweede legden ze een reeks schilderijen voor die door een computer waren samengesteld en waar totaal willekeurig mannen- en vrouwenamen bij kwamen te staan.

In de twee gevallen schatten vooral welgestelde mannen die geregeld galeries bezoeken – de groep die weleens zou durven te bieden op een veiling – een werk van een kunstenaar lager in. De verwachting is dat ze handelen conform de opvattingen die gangbaar zijn op de kunstmarkt.

Nog 8 procent

Op die culturele factor zoomden de onderzoekers verder in. Ze gingen na of er een link was tussen de lage veilingresultaten en de mate van genderongelijkheid in een land. Daarvoor baseerden ze zich op de *Gender inequality index* van de Verenigde Naties en de *Gender gap index* van het World Economic Forum. In landen waar de ongelijkheid tussen de seksen het hoogst is, liggen de veilingprijzen voor vrouwen het laagst.

De studie legt bloot dat er een discriminatie is op de kunstmarkt, maar dat die geleidelijk afneemt. Bij veilingverkopen onder één miljoen dollar brachten kunstwerken van vrouwen in de jaren 70 nog 33 procent minder op. In de periode na 2010 is dat nog 8 procent.

‘Wereldwijd zien we meer vrouwen in het parlement en in leidende functies’, zegt Patrick Verwijmeren. ‘De ongelijkheid neemt af. Deze studie ondersteunt die evolutie. In de loop der jaren zijn de verschillen in veilingresultaten voor vrouwen minder groot geworden. Wie vroeger goedkoop kunst van vrouwen inkocht, kan er nu mogelijk een hogere prijs voor krijgen.’